

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2024. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.72>

УДК 338.246:658.11

*Т. І. Черкасова,
к. е. н, професор, професор кафедри економіки,
Національний університет «Одеська політехніка»
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8119-2371>*

*О. М. Талах,
аспірант, Національний університет «Одеська політехніка»
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-2897-636X>*

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІДНОВЛЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ

*T. Cherkasova,
PhD in Economics, Professor, Professor of the Department of Economics,
Odessa Polytechnic National University
O. Talakh,
Postgraduate student, Odessa Polytechnic National University*

THE ROLE OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES IN RESTORING ECONOMIC COMPETITIVENESS

Стаття присвячена дослідженню ключової ролі інноваційного розвитку підприємств для підтримання та відновлення їх конкурентоспроможності в

умовах сучасних економічних викликів. Автори аргументують, що в умовах стрімких технологічних змін, глобалізації та економічної нестабільності підприємства, які не встигають за інноваційними трендами, ризикують втратити свої ринкові позиції. Інноваційний розвиток розглядається як необхідна умова для збереження конкурентоспроможності та забезпечення довгострокового зростання. В статті наведено аналіз останніх досліджень і публікацій, які підтверджують, що інновації є ключовим драйвером економічного зростання. Особлива увага приділяється ролі державної підтримки інноваційної діяльності, значенню цифрової трансформації, а також важливості інноваційного управління та організаційної культури. Автори підкреслюють, що впровадження цифрових технологій, таких як Інтернет речей, штучний інтелект та блокчейн, дозволяє підприємствам оптимізувати операційні процеси, підвищувати продуктивність і створювати нові бізнес-моделі. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств на світовому ринку та їх стійкості до кризових явищ. Стаття також акцентує увагу на викликах, з якими стикаються підприємства на шляху інноваційного розвитку, включаючи фінансові та організаційні бар'єри, недостатність кваліфікованих кадрів і знань, а також ризики та невизначеності, пов'язані з інноваційними проектами. Для подолання цих перешкод пропонується комплексний підхід та стратегічне планування, яке включає інвестиції у дослідження та розробки, розвиток відкритих інновацій через співпрацю з іншими компаніями та науково-дослідними установами, впровадження сучасних інформаційних систем, а також мотивацію персоналу та навчання.

The article is dedicated to exploring the critical role of innovative development of enterprises in maintaining and restoring their competitiveness amidst modern economic challenges. The author argues that in the context of rapid technological changes, globalization, and economic instability, enterprises that fail to keep up with innovation trends risk losing their market positions. Innovative

development is viewed as a necessary condition for maintaining competitiveness and ensuring long-term growth. The article provides an analysis of recent research and publications confirming that innovation is a key driver of economic growth. Special attention is given to the role of state support for innovation activities, the importance of digital transformation, and the significance of innovative management and organizational culture. The author emphasizes that the implementation of digital technologies such as the Internet of Things, artificial intelligence, and blockchain allows enterprises to optimize operational processes, increase productivity, and create new business models. This enhances the competitiveness of enterprises in the global market and their resilience to crises. The article also highlights the challenges faced by enterprises on the path to innovative development, including financial and organizational barriers, a lack of qualified personnel and knowledge, and the risks and uncertainties associated with innovative projects. To overcome these obstacles, a comprehensive approach and strategic planning are proposed, which include investments in research and development (R&D), the development of open innovation through collaboration with other companies and research institutions, the implementation of modern information systems, as well as employee motivation and training. Thus, the article provides a comprehensive analysis and practical recommendations for the development of innovative activities of enterprises, highlighting its critical importance for restoring and maintaining the competitiveness of the economy in the face of modern challenges.

Ключові слова: відновлення економіки, діджиталізація, інноваційний розвиток, конкурентоспроможність, ризик.

Keywords: competitiveness, digitalization, economic recovery, innovation development, risk.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Тема інноваційного розвитку

підприємства в умовах відновлення конкурентоспроможності економіки є надзвичайно актуальною з кількох причин. По-перше, сучасний світ переживає стрімкі технологічні зміни, які впливають на всі сектори економіки. Підприємства, що не встигають за цими змінами, ризикують втратити свої позиції на ринку. Інноваційний розвиток стає необхідною умовою для збереження конкурентоспроможності та подальшого зростання [1; 2]. По-друге, глобалізація і посилення конкуренції зумовлюють потребу у підвищенні ефективності виробничих процесів, зниженні витрат і поліпшенні якості продукції. Це досягається через впровадження новітніх технологій, автоматизацію та цифровізацію. Такі інновації дозволяють підприємствам швидше адаптуватися до змін і оперативніше реагувати на вимоги ринку. По-третє, в умовах економічної нестабільності та кризових явищ, які можуть бути спричинені як внутрішніми, так і зовнішніми факторами, інноваційні підприємства демонструють більшу стійкість. Вони здатні швидше перебудовувати свої процеси, впроваджувати нові бізнес-моделі та знаходити нові джерела доходу, що є критичним для виживання та процвітання в умовах кризи. Крім того, інноваційний розвиток сприяє створенню нових робочих місць, особливо у високотехнологічних секторах, що є важливим для соціально-економічного розвитку регіонів та країни в цілому. Це сприяє підвищенню рівня зайнятості та покращенню якості життя населення. Також варто зазначити, що інноваційний розвиток є основою для збільшення експортного потенціалу країни[3]. Конкурентоспроможні продукти і послуги, створені завдяки інноваціям, мають більше шансів на успіх на міжнародних ринках, що позитивно впливає на торговельний баланс та залучення іноземних інвестицій. Нарешті, інновації сприяють загальному науково-технічному прогресу, який є фундаментом для довгострокового економічного зростання. Інвестиції в наукові дослідження та розробки стимулюють появу нових знань і технологій, які потім можуть бути комерціалізовані та впроваджені в різні галузі економіки. Таким чином, інноваційний розвиток підприємств є ключовим фактором

відновлення і підтримання конкурентоспроможності економіки в умовах сучасних викликів та можливостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій з теми інноваційного розвитку підприємств і відновлення конкурентоспроможності економіки показує значний інтерес науковців і практиків до цього питання. Ось кілька основних напрямків та висновків з останніх досліджень.

Перш за все, численні дослідження підтверджують, що інновації є ключовим драйвером економічного зростання. Згідно з дослідженнями [4; 5] країни, які активно інвестують в наукові дослідження та розробки, демонструють вищі темпи економічного зростання і більш високий рівень конкурентоспроможності на світовому ринку. Це підтверджує важливість державної підтримки інноваційної діяльності через створення сприятливого інноваційного середовища, включаючи фінансові стимули, розвиток інфраструктури та підтримку освіти.

Інші важливі дослідження [6; 7] підкреслюють значення цифрової трансформації для підвищення конкурентоспроможності підприємств. Впровадження цифрових технологій, таких як Інтернет речей, штучний інтелект та блокчейн, дозволяє підприємствам оптимізувати операційні процеси, підвищувати продуктивність і створювати нові бізнес-моделі. Дослідження WEF показують, що компанії, які активно впроваджують цифрові інновації, мають більші шанси на успіх і стійкість до кризових явищ.

Академічні публікації також звертають увагу на важливість інноваційного управління та організаційної культури. Зокрема, дослідження [8; 9] підкреслюють, що успішні інновації часто залежать від відкритості до нових ідей, підтримки творчих ініціатив та ефективного управління змінами. Компанії, які створюють сприятливі умови для інноваційної діяльності, демонструють більш високі результати і конкурентні переваги.

Окремо варто відзначити дослідження ролі стартапів і малого бізнесу в інноваційній економіці. За даними [10; 11] стартапи є важливими рушіями

інновацій, особливо в галузях високих технологій. Вони здатні швидко адаптуватися до змін на ринку, експериментувати з новими підходами і технологіями, що сприяє загальному інноваційному розвитку економіки.

Дослідження [12; 13] показують, що підприємства, які активно займаються інноваційною діяльністю, мають значно вищі показники фінансової продуктивності. Згідно з їх даними, інноваційні компанії досягають кращих фінансових результатів, зокрема, збільшення доходів і прибутковості, завдяки здатності швидше впроваджувати нові продукти і послуги.

Таким чином, останні дослідження і публікації підкреслюють важливість інноваційного розвитку для підвищення конкурентоспроможності економіки. Інвестиції в наукові дослідження і розробки, цифрова трансформація, інноваційне управління та підтримка стартапів є ключовими факторами успіху в сучасних умовах. Впровадження цих підходів дозволяє підприємствам і економікам загалом бути більш стійкими до змін і криз, а також займати лідерські позиції на світовому ринку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Ця стаття має на меті дослідження та аналіз ролі інноваційного розвитку підприємства в умовах відновлення конкурентоспроможності економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вже зазначалось, інноваційний розвиток підприємства відіграє ключову роль у відновленні конкурентоспроможності економіки, оскільки сприяє підвищенню ефективності, продуктивності та адаптивності до швидко змінюваних умов ринку. Ось кілька основних аспектів, як інноваційний розвиток впливає на конкурентоспроможність економіки (табл. 1).

Отже, інноваційний розвиток підприємств є критично важливим для відновлення і підтримання конкурентоспроможності економіки. Підприємства, що активно впроваджують інновації, можуть значно підвищити свою ефективність, займати нові ринки та сприяти економічному зростанню країни. Для цього важливо створювати сприятливі умови для інноваційної діяльності, зокрема шляхом підтримки науково-дослідницьких проектів, розвитку

інфраструктури та стимулювання співпраці між бізнесом і науковими установами.

Таблиця 1. Вплив інноваційного розвитку на конкурентоспроможність економіки

Аспект	Вплив
1. Підвищення ефективності та продуктивності	Інновації у виробничих процесах, автоматизація, використання нових технологій та матеріалів дозволяють підприємствам знижувати витрати, підвищувати якість продукції та скорочувати час на її виробництво. Це, в свою чергу, підвищує конкурентоспроможність продукції на ринку.
2. Розширення асортименту та покращення якості продукції	Інноваційний розвиток дозволяє підприємствам створювати нові продукти та послуги, які відповідають змінюваним потребам споживачів. Це допомагає займати нові ринкові ніші та збільшувати частку ринку.
3. Поліпшення управлінських процесів	Впровадження інноваційних методів управління, таких як agile, lean management, та використання інформаційних технологій для аналізу даних і прийняття рішень, сприяє більш гнучкому та ефективному управлінню підприємством.
4. Збільшення експортного потенціалу	Інноваційні підприємства мають більші можливості для виходу на міжнародні ринки завдяки конкурентоспроможності своєї продукції. Це сприяє зростанню експорту та залученню іноземних інвестицій, що позитивно впливає на економіку країни в цілому.
5. Створення нових робочих місць	Розвиток інноваційних проєктів сприяє створенню якісно нових робочих місць, особливо у високотехнологічних секторах. Це підвищує рівень зайнятості та сприяє розвитку людського капіталу.
6. Підвищення стійкості до криз	Інноваційні підприємства легше адаптуються до кризових ситуацій завдяки своїй гнучкості та здатності швидко впроваджувати нові рішення. Це підвищує стійкість економіки до зовнішніх та внутрішніх викликів.
7. Стимулювання науково-технічного прогресу	Інвестиції у наукові дослідження та розробки (R&D) сприяють загальному науково-технічному прогресу, що є основою для довгострокового економічного зростання і конкурентоспроможності продукції й підприємства.

Джерело: систематизовано авторами за даними [1; 2; 13])

Інновації є вкрай важливими не тільки для розвитку, а й до функціонування підприємств. Вони відіграють ключову роль у підвищенні конкурентоспроможності підприємства, впливаючи на продуктивність та ефективність його діяльності. Оптимізація виробничих процесів за допомогою автоматизованих систем управління виробництвом, робототехніки та IoT

технологій дозволяє зменшити витрати та підвищити точність. Застосування новітніх технологій контролю якості, нових матеріалів та інноваційних технологій у виробництві сприяє підвищенню якості продукції. Використання систем бізнес-аналітики та ERP-систем оптимізує управління ресурсами, що також підвищує ефективність управління підприємством.

Приклади реалізації успішних інноваційних рішень можна побачити у таких компаніях, як Tesla, Apple та Amazon. Tesla впроваджує інновації у виробництві електромобілів, включаючи батареї з високою ємністю та системи автопілоту, а також розвиває нові бізнес-моделі, такі як продаж електроенергії через власні зарядні станції. Apple постійно оновлює свої продукти, такі як iPhone, iPad та MacBook, розвиваючи власну екосистему програмного забезпечення, що забезпечує інтеграцію між пристроями та сервісами. Amazon використовує алгоритми штучного інтелекту для персоналізації покупок та покращення клієнтського досвіду, а також інновації у логістиці, включаючи використання дронів для доставки товарів.

Інновації також виступають фактором зростання ринкової частки компанії та залучення нових клієнтів. Створення унікальних продуктів та послуг, які задовольняють невідомі або недооцінені потреби ринку, дозволяє підприємствам виділятися серед конкурентів. Вихід на нові географічні ринки завдяки адаптації продуктів до місцевих потреб та використання цифрових технологій для розширення онлайн-присутності сприяють залученню глобальних клієнтів. Підвищення лояльності клієнтів досягається через використання CRM-систем для управління відносинами з клієнтами, впровадження програм лояльності та персоналізованих пропозицій. Підприємства також можуть підвищити свою гнучкість та швидкість реакції на ринкові зміни, використовуючи гнучкі методології управління проектами та постійно моніторити ринкові тенденції для своєчасного реагування на зміни попиту.

Отже, ці аспекти впливу інновацій демонструють, як підприємства можуть використовувати новітні технології та підходи для підвищення своєї

конкурентоспроможності, зростання ринкової частки та залучення нових клієнтів.

Розглянемо виклики та перешкоди на шляху інноваційного розвитку підприємств. Їх можна розділити на три великі групи:

а) Фінансові та організаційні бар'єри. Інноваційний розвиток підприємств, хоча і є ключовим фактором підвищення їх конкурентоспроможності, стикається з низкою викликів та перешкод. Однією з головних проблем є фінансові та організаційні бар'єри. Інноваційні проекти часто вимагають значних фінансових вкладень, що може бути обтяжливим для підприємств, особливо для малого та середнього бізнесу. Відсутність доступу до необхідних фінансових ресурсів або високі витрати на залучення капіталу можуть стримувати впровадження новітніх технологій та рішень. Крім того, недостатня організаційна структура та невідповідність внутрішніх процесів можуть перешкоджати ефективному впровадженню інновацій.

б) Недостатність кваліфікованих кадрів та знань. Інноваційні проекти потребують висококваліфікованих фахівців, які володіють специфічними знаннями та навичками. Однак на ринку праці часто спостерігається дефіцит таких спеціалістів, що ускладнює процес підбору персоналу. Крім того, відсутність необхідних знань та компетенцій серед наявного персоналу підприємства може стримувати розвиток інноваційних ініціатив. Для подолання цієї проблеми підприємствам необхідно інвестувати у навчання та розвиток своїх працівників, що також потребує додаткових ресурсів[8].

в) Ризики та невизначеності, пов'язані з інноваційними проектами. Інновації завжди супроводжуються високим рівнем ризику, оскільки їх результати часто неможливо передбачити з абсолютною точністю. Це може включати технічні невдачі, зміни ринкових умов або непередбачувану реакцію споживачів. Невизначеність результатів та висока ймовірність невдачі можуть стримувати підприємства від інвестування в інноваційні проекти. Для зниження ризиків підприємства повинні впроваджувати системи управління ризиками та

проводити ретельний аналіз потенційних загроз і можливостей перед початком будь-якого інноваційного проекту.

Таким чином, фінансові та організаційні бар'єри, недостатність кваліфікованих кадрів та знань, а також ризики та невизначеності є основними викликами, з якими стикаються підприємства на шляху інноваційного розвитку. Подолання цих перешкод вимагає комплексного підходу та стратегічного планування, що дозволить підприємствам ефективно впроваджувати інновації та підвищувати свою конкурентоспроможність. Запропонуємо стратегії та рекомендації щодо розвитку інноваційної діяльності підприємства (табл. 2; рис. 1).

Треба зазначити, що розвиток інноваційної діяльності вимагає систематичного підходу та стратегічного планування. Важливо забезпечити належне фінансування, підтримувати культуру інновацій, активно співпрацювати з зовнішніми партнерами та постійно аналізувати результати своєї діяльності. Це допоможе підприємству залишатися конкурентоспроможним та досягати сталого зростання в довгостроковій перспективі.

Таблиця 2. Стратегії щодо розвитку інноваційної діяльності підприємства

Стратегії	Рекомендації
<i>Інвестиції в дослідження та розробки (R&D)</i>	<i>Розробка інноваційної стратегії</i>
- створення R&D відділу	- чітке бачення та місія
- фінансування інноваційних проектів	- інтеграція інноваційної стратегії в загальну стратегію підприємства
<i>Відкрита інновація</i>	<i>Залучення клієнтів до процесу інновацій</i>
- співпраця з іншими компаніями та науково-дослідними установами	- зворотній зв'язок
- ліцензування технологій	- спільне створення продуктів
<i>Стратегічне планування інновацій</i>	<i>Оптимізація внутрішніх процесів</i>
- аналіз ринку та технологій	- впровадження сучасних технологій
- інноваційні проекти	- агілові методології
<i>Культура інновацій</i>	<i>Моніторинг та оцінка інноваційної діяльності</i>
- мотивація персоналу	- ключові показники ефективності
- навчання та розвиток	- аналіз результатів

Джерело: систематизовано авторами за даними [1; 2; 4; 7]

Рис. 1. Рекомендації щодо розвитку інноваційної діяльності підприємства задля відновлення конкурентоспроможності економіки

Джерело: запропоновано авторами

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Інноваційний розвиток підприємства є ключовим фактором відновлення та підтримання конкурентоспроможності економіки, оскільки сприяє підвищенню ефективності, продуктивності та адаптивності до швидко змінюваних умов ринку. Інновації у виробничих процесах, автоматизація та використання нових технологій дозволяють підприємствам знижувати витрати, підвищувати якість продукції та скорочувати час на її виробництво, що підвищує конкурентоспроможність продукції на ринку. В умовах глобалізації та посилення конкуренції інновації стають необхідними для підвищення ефективності виробничих процесів, зниження витрат і поліпшення якості продукції. Інноваційні підприємства демонструють більшу стійкість до кризових явищ завдяки своїй гнучкості та здатності швидко впроваджувати нові рішення. Інноваційний розвиток також сприяє створенню нових робочих місць, особливо у високотехнологічних секторах, що підвищує рівень зайнятості та покращує якість життя населення. Інновації дозволяють

підприємствам швидше адаптуватися до змін і оперативніше реагувати на вимоги ринку, що є критичним для виживання та процвітання в умовах кризи. Це також сприяє збільшенню експортного потенціалу країни, що позитивно впливає на торговельний баланс та залучення іноземних інвестицій.

Для подальшого розвитку інноваційної діяльності підприємств необхідно забезпечити належне фінансування досліджень і розробок, створювати R&D відділи та фінансувати інноваційні проекти. Важливо розробити чітке бачення та місію, інтегрувати інноваційну стратегію в загальну стратегію підприємства. Стимулювання культури інновацій через мотивацію персоналу та організацію навчання і розвитку співробітників є також критично важливим. Розвиток відкритих інновацій, включаючи співпрацю з іншими компаніями та науково-дослідними установами, а також ліцензування технологій, може сприяти прискоренню інноваційного процесу. Оптимізація управлінських процесів за допомогою впровадження сучасних інформаційних систем та гнучких методологій управління проектами допоможе підвищити ефективність діяльності підприємства. Важливо також впровадити системи моніторингу та оцінки інноваційної діяльності, встановити ключові показники ефективності (KPI) та регулярно аналізувати результати інноваційних проектів для внесення необхідних коректив.

Таким чином, розвиток інноваційної діяльності вимагає систематичного підходу та стратегічного планування. Забезпечення належного фінансування, підтримка культури інновацій, активна співпраця з зовнішніми партнерами та постійний аналіз результатів діяльності допоможуть підприємству залишатися конкурентоспроможним та досягати сталого зростання в довгостроковій перспективі.

Література

1. Chukurna, O., Niekrasova, L., Dobrianska, N., Izmaylov, Ya., Shkrabak, I., & Ingram, K. (2020). Formation of methodical foundations for assessing the innovative development potential of an industrial enterprise. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, vol. 4, pp. 146-151.
2. Мацко Н.Г., Некрасова Л.А. (2021). Оцінка виробничого потенціалу інноваційно-активних промислових підприємств на основі ІЕКО-аналізу. *Бізнес Інформ.* №5. С.188-193.
3. Башинська І.О., Філіппов В.Ю., Чернягіна Н.С. (2021). Індустріальні парки України: сучасне становище та перспективи розвитку в умовах цифровізації інноваційної економіки. *Економіка. Фінанси. Право.* № 10. С. 9-12.
4. Спіцина А., Плукар Л., Маслиган О., Мороз Т., Касьмін Д., Назаренко І. (2022). Цифровізація економіки як фактор стійкого розвитку держави на тлі масштабної воєнної агресії (український досвід). *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice.* № 6(47). С. 304–315.
5. Bashynska, I., Niekrasova, L., Osypov, V., Dyskina, A., & Zakharchenko, L. (2024). Conceptual Basis for the Formation of a Smart Eco-Industrial Parks as Benchmarking of Sustainable Manufacturing. In Moldovan, L., & Gligor, A. (Eds.), *The 17th International Conference Interdisciplinarity in Engineering. Inter-ENG 2023. Lecture Notes in Networks and Systems*, vol. 928. Springer, Cham., pp. 337-349.
6. Волоснікова , Н., Климова , С., Губанова , Н., Косич, М., & Яцина , В. (2022). Напрями розвитку конкурентоспроможності України в умовах глобалізації. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice.* № 4(45). С. 365–373.
7. Мельник Л., Карінцева О., Калініченко Л., Харченко М., Лебідь М. (2024). Економічні засади цифрової трансформації підприємств України. *Цифрова економіка та економічна безпека.* № 4(13). С. 19-25.
8. Malynovska, Y., Bashynska, I., Cichoń, D., Malynovsky, Y., & Sala, D. (2022). Enhancing the Activity of Employees of the Communication Department of an Energy Sector Company. *Energies*. vol. 15(13), 4701.
9. Dudek, M., Bashynska, I., Filyppova, S., Yermak, S., & Cichoń, D. (2023). Methodology for assessment of inclusive social responsibility of the energy industry enterprises. *Journal of Cleaner Production*. vol. 394, 136317.

10. Дуднєва, Ю., Обиденнова, Т., & Єльнікова, Г. (2022). Інноваційний потенціал підприємств малого бізнесу. *Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка*. № 13(26). URL: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-13\(26\)-06](https://doi.org/10.33296/2707-0654-13(26)-06) (дата звернення: 20.07.2024)

11. Мірошник Р.О., Прокоп'єва У.О. (2020). Розвиток малого і середнього бізнесу в Україні: проблеми і перспективи. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми економіки та управління». № 4(1). С. 63-71.

12. Зянько В., Єпіфанова І., Зянько В. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2015. 172 с.

13. Алькема В.Г., Літвін Н.М., Кириченко О.С. Економічна безпека інноваційного підприємства: Навчальний посібник. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2015. 320 с.

References

1. Chukurna, O., Niekrasova, L., Dobrianska, N., Izmaylov, Ya., Shkrabak, I., & Ingram, K. (2020), "Formation of methodical foundations for assessing the innovative development potential of an industrial enterprise", *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, vol. 4, pp. 146-151.

2. Matsko, N.G., & Nekrasova, L.A. (2021), "Assessment of production potential of innovation-active industrial enterprises based on IEKO-analysis", *Business Inform*, vol. 5, pp. 188-193.

3. Bashynska, I.O., Filippov, V.Yu., & Chernyahina, N.S. (2021), "Industrial parks of Ukraine: current state and development prospects in the context of digitalization of innovative economy", *Economics. Finance. Law.*, vol. 10, pp. 9-12.

4. Spitsyna, A., Plukar, L., Maslygan, O., Moroz, T., Kasmin, D., & Nazarenko, I. (2022), "Digitalization of the economy as a factor of sustainable development of the state against the backdrop of large-scale military aggression (Ukrainian experience)", *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 6(47), pp. 304-315.

5. Bashynska, I., Niekrasova, L., Osypov, V., Dyskina, A., & Zakharchenko, L. (2024), "Conceptual Basis for the Formation of a Smart Eco-Industrial Parks as Benchmarking of Sustainable Manufacturing", *The 17th International Conference*

Interdisciplinarity in Engineering. Inter-ENG 2023. Lecture Notes in Networks and Systems, Springer, Cham., vol. 928, pp. 337-349.

6. Volosnikova, N., Klymova, S., Gubanova, N., Kosych, M., & Yatsyna, V. (2022), "Directions of competitiveness development of Ukraine under globalization conditions", *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 4(45), pp. 365-373.

7. Melnyk, L., Karintseva, O., Kalinichenko, L., Kharchenko, M., & Lebid, M. (2024), "Economic foundations of digital transformation of enterprises in Ukraine", *Digital Economy and Economic Security*, vol. 4(13), pp. 19-25.

8. Malynovska, Y., Bashynska, I., Cichoń, D., Malynovskyy, Y., & Sala, D. (2022), "Enhancing the Activity of Employees of the Communication Department of an Energy Sector Company", *Energies*, vol. 15(13), 4701.

9. Dudek, M., Bashynska, I., Filyppova, S., Yermak, S., & Cichoń, D. (2023), "Methodology for assessment of inclusive social responsibility of the energy industry enterprises", *Journal of Cleaner Production*, vol. 394, 136317.

10. Dudnieva, Yu., Obydenova, T., & Yelnikova, H. (2022), "Innovative potential of small business enterprises", *Adaptive Management: Theory and Practice. Series Economics*, Vol. 13(26). [https://doi.org/10.33296/2707-0654-13\(26\)-06](https://doi.org/10.33296/2707-0654-13(26)-06).

11. Miroshnyk, R.O., & Prokopieva, U.O. (2020), "Development of small and medium-sized businesses in Ukraine: problems and prospects", *Visnyk of the National University "Lviv Polytechnic". Series: Problems of Economics and Management*, vol. 4(1), pp. 63-71.

12. Zyanko, V., Epifanova, I., & Zyanko, V. (2015), *Innovatsijna diial'nist' pidpryemstv ta ii finansove zabezpechennia v umovakh transformatsijnykh zmin ekonomiky Ukrainy* [Innovative activities of enterprises and their financial support under transformational changes in the Ukrainian economy], VNTU, Vinnytsia, Ukraine.

13. Alkema, V.G., Litvin, N.M., & Kyrychenko, O.S. (2015), *Ekonomichna bezpeka innovatsijnoho pidpryemstva* [Economic security of an innovative enterprise], VNZ "University of Economics and Law "KROK", Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 01.08.2024 р.